

ΚΕΙΜΕΝΟ 11

Hannibal, dux Carthaginensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superavit et Saguntum vi expugnavit. Postea Alpes, quae Italiam ab Gallia seiungunt, cum elephantis transiit. Ubi in Italia fuit, apud Ticinum, Trebiam, Trasumenum et Cannas copias Romanorum profligavit et delevit. Populus Romanus cladem Cannensem pavidus audivit. In agro Falerno Hannibal ex insidiis Fabii Maximi se expedivit. Postquam XIV annos in Italia complevit, Carthaginenses eum in Africam revocaverunt. Ibi Hannibal bellum cum Romanis componere frustra cupivit. Denique cum P. Scipione apud Zamam dimicavit, sed Romani victoriam reportaverunt.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Ο Αννίβας, ο Καρχηδόνιος στρατηγός, σε ηλικία 26 ετών, νίκησε στον πόλεμο όλα τα έθνη της Ισπανίας και κυρίευσε με τη βία το Σάγουντο. Έπειτα πέρασε (:διέσχισε,) με ελέφαντες τις Άλπεις, που χωρίζουν την Ιταλία απ' τη Γαλατία. Μόλις βρέθηκε στην Ιταλία, κατατρόπωσε και εξολόθρευσε τις στρατιωτικές δυνάμεις των Ρωμαίων κοντά στον ποταμό Τίκινο, στον ποταμό Τρεβία, στη λίμνη Τρασιμένη και στις Κάννες. Ο Ρωμαϊκός λαός πληροφορήθηκε έντρομος την καταστροφή στις Κάννες. Ο Αννίβας ξέφυγε από την ενέδρα του Φαβίου Μαξίμου στην περιοχή του Φαλερνού Αγρού. Αφού συμπλήρωσε 14 χρόνια στην Ιταλία, οι Καρχηδόνιοι τον ανακάλεσαν στην Αφρική. Εκεί ο Αννίβας μάταια επιδίωξε να τελειώσει με συνθήκη τον πόλεμο με τους Ρωμαίους. Τελικά, αγωνίστηκε με τον Πόπλιο Σκιπίωνα στη Ζάμα, αλλά τη νίκη κέρδισαν οι Ρωμαίοι.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ

1. natus: μετοχή του αποθετικού ρήματος nascor (μετοχή μέλλοντα nasciturus). Εδώ χρονική μετοχή, συνημμένη.
2. bello: Αφαιρετική οργανική του μέσου στο ρήμα superavit(λατινισμός).
3. ravidus: επιρρηματικό κατηγορούμενο του τρόπου στο populus.
4. Postquam complevit: Χρονική πρόταση, προτερόχρονο.
Ισοδύναμη έκφραση: cum complevisset.

ΓΡΑΜΜΑΤΙΚΑ ΤΑΞΙΝΟΜΗΜΕΝΟ ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

ΡΗΜΑΤΑ

nascor, natus sum (μετοχή μέλλοντα nasciturus), natum, nasci (αποθετικό)
3= γεννιέμαι
supero, -avi, -atum, -are 1= νικώ
expugno, -avi, -atum, -are 1= κυριεύω
seiungo, seiunxi, seiunctum, -ere 3= ενώνω
*transeo, transi(v)i, transitum, transire (trans-eo)= περνώ, διέρχομαι διασχίζω
*sum, fui, esse = είμαι
reporto, -avi, -atum, -are 1= κερδίζω
deleo, -evi, -etum -ere 2= καταστρέφω
audio, -ivi, -itum, -ire 4= ακούω
expedio, -ivi, -itum, -ire 4= απελευθερώνω (εδώ: me expedio= αποφεύγω, ξεφεύγω)
compleo, -evi, -etum -ere 2= συμπληρώνω
revoco, -avi, -atum, -are 1= ανακαλώ, καλώ πίσω
compono, composui, compositum, -ere 3 =σταματώ, τελειώνω (εδώ: compono bellum= τελειώνω τον πόλεμο)
*cupio, cupivi (cupii), cupitum, cupere 3 -15= επιθυμώ
dimico, -avi, -atum, -are 1= αγωνίζομαι
profligo, -avi, -atum, -are 1= κατατροπώνω

ΟΥΣΙΑΣΤΙΚΑ

Α΄ Κλίση

Hispania, -ae = Ισπανία

Italia, -ae= Ιταλία

Gallia, -ae = Γαλατία

Trebia, -ae= Τρεβίας (ποταμός)

Cannae, -arum (μόνο πληθ.)= Κάννες

coria, -ae = αφθονία , στον πληθ. coriae, - arum= στρατιωτικές δυνάμεις

*insidiae, -arum (μόνο πληθ.)= ενέδρα

Africa, -ae = Αφρική

Zama, -ae = Ζάμα

victoria, -ae = νίκη

Β΄ Κλίση

annus, i = έτος
bellum, l = πόλεμος
Saguntum, i = Σάγουντο
Ticinus, i = Τίκινος (ποταμός)
Trasumenus, -i = Τρασιμένη (λίμνη)
Romani, orum = Ρωμαίοι
populus, i = λαός
ager, agri = αγρός Fabius, -ii και -i = Φάβιος
Maximus, i = Μάξιμος
elephantus, i και elephas, -antis (γ΄ κλίση) = ελέφας

Γ΄ Κλίση

Hannibal, is (A) = Αννίβας
dux, ducis (A) = αρχηγός
gens, gentis (Θ) = έθνος, γένος
cladis, is (Θ) = καταστροφή
Scipio, -onis (A) = Σκιπίων
vis (Θ) = δύναμη
Alpes, -ium (Θ. μόνο πληθ.) = Άλπεις

ΕΠΙΘΕΤΑ

Carthaginiensis, is, -e = Καρχηδονιακός
omnis, -is, -e = όλος, πᾶς
Cannensis, -is, -e = των Καννών

ΑΝΤΩΝΥΜΙΕΣ

qui, quae, quod (αναφορική) = ο οποίος
ego (προσ) = εγώ
is, ea, id (οριστ.) = αυτός

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΑ

Postea = έπειτα, ύστερα
Ibi = εκεί
Denique = τελικά

ΠΡΟΘΕΣΕΙΣ

ab + AΦ = από (απομάκρυνση, χωρισμός: ab Gallia)
cum + AΦ = μαζί με, με (συνοδεία: cum elephantis)
in + AΦ = σε (στάση: in Italia, in agro)
apud + AIT = κοντά σε (πλησίον: apud Ticinum, apud Zamam)
ex + AΦ = από (απομάκρυνση: ex insidiis)
in + AIT = προς, σε (κίνηση προς τόπο: in Africam)
cum + AΦ = εναντίον (εχθρική διάθεση: cum Romanis, cum P. Scipione)

ΣΥΝΔΕΣΜΟΙ

et (συμπλ.) = και
Ubi (χρον) = όταν, αφού (προτερόχρονο)
postquam (χρον) = όταν, αφού (προτερόχρονο) sed (αντιθ) = αλλά

ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να κλιθούν: *dux Carthaginiensis, Alpes, quae.*
2. *expugnavit, seiungunt, fuit, audivit:*
Να κλιθούν τα ρήματα στον παρακείμενο. Να γίνει χρονική αντικατάσταση των τύπων στους γνωστούς σας χρόνους.
3. I, II, III, IV, ασκήσεις του βιβλίου.

ΠΡΟΣΘΕΤΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφερθούν οι παρακάτω τύποι στις πτώσεις που ζητούνται για τον καθένα:

omnes gentes : γενική ενικού
bello: αιτιατική ενικού
Alpes: γενική πληθυντικού
quae: γενική πληθυντικού
elephantis: ονομαστική ενικού
corias: δοτική πληθυντικού
Populus Romanus: γενική πληθυντικού
cladem Cannensem: δοτική ενικού
victoriam: κλητική ενικού

2. Να μεταφερθούν οι παρακάτω ρηματικοί τύποι στον τύπο που σας ζητείται για τον καθένα (στους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο):

expugnavit: α΄ πληθυντικό υποτακτικής παρατατικού παθητικής φωνής
seiungunt: γ΄ πληθυντικό οριστικής συντελεσμένου μέλλοντα ενεργητικής φωνής
transiit: α΄ πληθυντικό μέλλοντα
fuit: απαρέμφατο μέλλοντα
se expedivit: γ΄ πληθυντικό οριστικής ενεστώτα παθητικής φωνής
complevit: α΄ πληθυντικό υποτακτικής ενεργητικού μέλλοντα
componere: γ΄ πληθυντικό οριστικής υπερσυντελικού ενεργητικής φωνής
cupivit: α΄ πληθυντικό οριστικής ενεστώτα ενεργητικής φωνής
reportaverunt: απαρέμφατο παρακειμένου παθητικής φωνής

3. *Hannibal, dux Carthaginiensis, VI et XX annos natus, omnes gentes Hispaniae bello superavit et Saguntum vi expugnavit*
Να εξαρτηθεί η πρόταση από το *scriptor dicit*
4. *Postquam XIV annos in Italia complevit:*
Να χαρακτηριστεί η πρόταση, να δικαιολογηθεί η εισαγωγή και η εκφορά της, να αντικατασταθεί από ισοδύναμη πρόταση.